

# ДІЛО

Видавничча Спілка „Діло“.

Львів, 29 марта 1917

Вчораши „Gazet u Wieczoru“ знов навістив періодичний вибух гілу — „шевської пасії“: кажуть у Львові — на наш днівник і на те становище супроти відокремлення Галичини, яке ми іменем своєї суспільності маємо право й обов'язок публічно висловлювати.

Досідом навчені, надімо ся після цього періодичного вибуху гілу — в скорім часі так само періодичного мильну запевнені про любов до нас, про всякі права, солідні, благодаті, які має для нас приготовлені польська душа, коли ми нарешті тільки виречемось „вічної незалежності“ (супроти польських постгань на наш край і парі), погодимось в історичному і політичному конечністю (панування Поляків над цілою, неподіленою Галичиною, а в данім разі й над іншими східними „kresami“ пок. Річносполіття), і бодай — се нині для польських політиків очевидно було-б найважніше і найцінніше! — вдамо ся в них в дискусію над узагальненем відокремленої під польським омофором цілої Галичини. Після сеї медоточивості польської для нас знов прийде черга на гілу і обіцянки заплати впередим. І так в колісце! Бо від 4. падолиста 1916. не внає польська преса („Silesia“, „Nowa Reforma“, „Gazeta Wieczoru“) іншої політичної тактики на точці питання про Східу Галичину і Українів, як тільки тактику мантника — від різьких обіцянок до пекольних погроз, і назад.

А успіх усе один і той самий: здвигаемо раменами супроти перших, сухих сміхом приймаємо другі. Тай робимо все потрібне, щоб у своєму часі можна було приступити до здійснення того українського національно-політичного доказання, яке єдино може запевнити національний розвиток нашему народові і яке єдино відповідає внутрішнім і зовнішнім інтересам сеї Монархії — до побудування справно-політичних основ українського національно-територіального самоозначення в сій державі і до рівночасного справедливого розвязання польського питання, себто питання польських меншин, в українському короннім краю Австро-Угорщині.

Таке наше становище, становище цілого без найменших відмінок українського загалу. І немає ніяких політичних конечностей, які можна було заставити змінити се становище. Натомість для польської сторони, як се наглядно показується в хронічно періодичних виявах пристрасті польської преси супроти сих спрощень, які се ми й без цього знаємо, існують певні політичні межі, клявзулі й конечності, які спричиняють той весело-сумний рух мантниковий польських зусиль впливати на нас.

Та сказав був у трохи подібних відносинах Хильницький польським комісарям: „Шкода говорити — бо занадто добре висловлює польську політичну душу в досідом історичної минувщини, знамо її внутрішні вартисті в тезершній звілі!“

Шкода говорити!

Тільки одні ще слід зазначити. Силуючись в нас вперше свою думку про неминучість наїзду безправочного вгоди на відокремлене незалежною Галичину, польські часописи раз у раз тилько нам перед очі запевнені про велику міжнародну вагу польського питання, якій — мовляв — не відповідає нікаке міжнародне значене українського питання. Що польська справа вирісла в сій війні до значення міжнародного питання (правда, не такого великого, як вважається деяком з Поляків), съому перечити не будемо. Але що як у причинах, так і цілях війни брато і граю свою, зовсім не маловажну ролю, питане українське взагалі, а галицько-українське

Входять що-дія рано  
крім понадвічів.

**РЕДАЦІЯ**  
І АДМІНІСТРАЦІЯ:  
Львів, Ринок 16., II пав.  
Квиток почт. звідка 25.72.  
Адреса тел.: „Діло—Львів“  
Число телефону 261.

Руковідь  
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

журнал	270 к.
четвертічне	8.-
шістьме	16.-
шістьрічне	47.-
у Львові (без доставки)	40 к.
четвертічне	7.-
шістьме	14.-
шістьрічне	38.-

За замову експрес  
платить ср. 50 к.

ЦІНА ОДНОГО ВИДАННЯ:

Сімнадцятьтисічна  
така 40. з однією збіг  
всередині в кінці  
часті I. Головний вибір  
життя і землі 1916.  
Накрите склою 1 %  
Офіційність за підтверджені  
записки.  
Ціна залежить від  
у Львові 19 к.  
за провідні 10 к.

Начальний редактор: Д-р Василь Панайло.

з'осібна, про се сумніватись не буде ніхто тяжчий. Се міждержавне значене української і східно-галицької спільноти, в разом з сим і питає не правно-політичного становища українського елементу до справи відокремлення цілої Галичини під польською гегемонією, від початку війни до нинішнього дня — хоч про се й не говорить ся богато і голосно — не зменилось, а поглибилось і зросло. Внутрішня суть значення сих питань нині, з поступом Росії до демократизації, подекуди змінила ся — і то не в нашу непокористь. Неваже польські політики схотять сумніватись про се? Неваже вони справді припускають, що задумана ними здача українського народу під їх верховодство у відокремленій Галичині буде б така байдужа розбудженій до політичного життя і впливу української суспільності на кордоном, що факт сей не визначиться б дуже сильно на укладі міждержавних відносин уже найближшого десятиліття по війні?

Коли прийде черга на усунене цензурних обмежень, то і про сі річ можна буде поговорити з польськими газетами прилюдно і окремо. Поки що буде й сього — з нас і з них.

## Російська революція й Україна.

Як прилучив ся до революції Київ. — Уніватицькі демонстрації в Київ і Полтаві. — Віднова українського шкільного. — Домагання автономії України.

Львів, 29. марта 1917.

Що діється тут на Україні, про се не дістали ми ще ніяких автентичних вістей. Отже поки-що позамінно вісти, які дістали з Стокгольму під датою 25. с. м. віденська „Reichspost“ і берлінська „Vossische Zeitung“. Події, про які говорять ті вісти, носять усі признаки правдоподібності, і тому подаємо їх нашим читачам, — очевидно, на відповідальність тих днівників, які їх дістали від своїх інформаторів.

В „Reichspost“ читаємо:

Про переворот довершений Думою довідалися південно російські губернії аж два дні пізніше. Київський генерал-губернатор конфіскував усі приватні депеші, і навіть маніфест нового правительства дійшов до відомості міської управи і губернського земства вже в 36 годин по оголошенню в Петрограді через окремого курієра. В першій хвилі ніхто не хотів усому тому вірити, і аж по абдикаційній маніфести Миколи II, та по усуненню генерал-губернатора, губернатора і інших начальників адміністрації зібралися міська дума на тайне засідання і повідомила телеграфно нове правительство про своє прилучене до нього. Те саме зробив в імені губернського земства голова губернської земської управи, якому тепер зоручено адміністрацію губернії.

З Луцьківської тюрем випущено політичних вязнів, що причинило ся до оживлення демонстрацій. Інтелігенція демонструвала перед пам'ятниками Миколи I. Й Олександра II, заявляючи ся за виконуючим комітетом Думи; широкі маси демонстрували за покінченім війни.

Д. 19. с. м. почалися демонстрації студентів університету, політехніки і комерційного інститута. Портрети царя й наступника престола спалено, і серед співу українських національних пісень переходила тисячна маса головними вулицями Фундукліївською і Крешатиком. Перед пам'ятником Столипіна на Крешатику промовляли студенти, домагаючись від нового правительства нової автономії України.

Українські газети, застосовані з початком війни, виходять знов. Так само розпочали на ново діяльність усі українські товариства, які були розірвані.

У „Vossische Zeitung“ пише з Стокгольму Макс Берман про „грозящий“ розпад російської держави. Про Україну читаємо так:

З Київа Й Полтаві наспінні звістки, що розпочались там українські сепаратистичні рухи.

У второк переходили вулицями Київа можучі походи серед співів українських національних пісень та серед окликів: „Геть московське ярмо!“ На головній вулиці Крешатику прийшло до биткі великих салдатських ватаг, котрі в підпиті станові волочилися. Було чимало ранених. Коли день опіля на приказ в Петрограду відбулася військова парада, при якій несено червоні стяги і співано Marsiljanu, прийшло до сучині з українськими і польськими нашіоналістичними юрбами, а „патріотична війська“ розсідалася в безладні гурті.

## Освобождение митрополита Шептицького.

Відень, 28. марта 1917.

„Neue Freie Presse“ доносить зі Стокгольму:

Прозізоричне правительство позволило львівському митрополиту гр. Шептицькому, який як закладник був забраний до Росії і залишив піпереднім правительством в монашій тюрмі під жорстоким режимом, вірнути за границю. Гр. Шептицький верне через Стокгольм до Австрії.

## „Військо, якого досі не було“.

ПАРИЖ. (ТКБ.) У французькій палаті послів під час нарад над покликанням річника 1918 міністер війни Пенієв заявив, що з брудніше, що він як міністер мусить зберігати резерву. Франція має доволі відваги, щоби глянути правді в очі. Вона вступила в рішаючий період війни. Се вперше горда німецькою армією мусила признати, що західний фронт не є незаданий. Та хотіть такого доброго війська початок воєнної кампанії, то було б дитинством уважати відворот Німців ревігнацією. Той рух с рядом до краю сили англійських і французьких війск, як слабості німецької армії. Відступлене взад вказує на те, що німецьке військо вважало конечною річю зібрати сили до тяжкої боротьби. Німці зосереджують цілу свою енергію у війску і відповідно вони на боєвінні всіх своїх синіх зібрані до оружя. Завдяки зеліній організації Німці мимо терпіння і розпути людності вспінні встановити так численні і так добре зоружене військо, якого в загалі досі не було. Се воєнний апарат, який Франція мусить побороти. Та помічні жерела союзників є такі незмінні, а геройство французьких жовнірів таке велике, що Франція осягне свою ціль, як що не буде обмежувати себе що до конечності ужити своїх сил.

## Події в Росії і воєнне положення.

Німецький голос.

Майор Морат пише в „Berliner Tagblatt“: На першій місці воєнних інтересів стоїть, як і досі, наше воєнне положення на заході. З чисто військового становища треба сказати, що по всякій правдоподібності в найближчій часі тут нічого не змінить ся. На політичні мотиви, які мають бути під увагу наша військова управа, ледве можуть вплинути події в Росії. Треба сказати, бо деякі політики бачуть уже тепер на Сході схід сонячного світу, і то міра, якій ми маємо вимусити воєнними операціями. Я вважав би за розуміння ждати на дальній розвітік противника, які виривають в Росії між часовими правителством і війском. Се ослаблені ворога може розвинутися без нашої праці, що не виключає, що ми у властиву хвилю виступимо там, де покажеться нахил до понехання опору.

# Журба Західної Русі".

Броварене Політів.

Петроградський орган російських націоналістів "Голос Руси" містить в. н. "Журби Західної Русі" статтю, в якій читаємо:

"Яка буде доля нещасної Західної Русі? Для вас, мешканців центральної Росії, російського складу і півдня є незрозуміла справа, неарозуміле замислення Холміан і Гроднен. Ви не переживали довгих північних чужоплемінного і чужовір'я південної, часів гнету і насильства неросійського землемісія, насильства, яке виступило особливо сильно власне тоді, коли Західна Русь опинилася в складі російської імперії, але побіч автономного Польського Королівства.

"Що буде тепер? Треба розграничити ся з Поляками, треба означити точні етнографічні граници російського і польського племені, щоб не повторити знову сумну просьбу з початків минулого віку і зберегти Західну Русь від можливості нових валивів від берегів Вислы.

"Нехай Поляки живуть і уряджують ся, як ім подобається, у себе домі, але нехай не вступають до нас, до Західної Русі, нехай остаються нас в супокою й уможливлювати нам наше російське національне життя".

Шо орган російських націоналістів уважає "Західну Русь" за Росію і говорить про російське національне життя там, де в дійсності може зацвісти тільки українське національне життя, — нічого іншого від російських націоналістів не можна сподівати ся.

Та характеристичне, що се становище органу російських націоналістів дуже припало до влади польській пресі. Прим. "Nowa Reforma" пише: "Автор статті є бойді щирій і отвертій. Не піде про окремість українську, білоруську і т. д., — він в Росії бачить Росію".

Словом — "Niema Rusi, jen tylko Polska i Moskwa", як говорить у галицькій соймі гр Лешек Борковський. Се видно дуже всміхається Полякам, бо отирає перспективи на полонізацію того, що опинить ся поза границями Росії. Тільки ми радили би не халасувати...

**Відокремлення Галичини, Німецький Національний Союз і польське коло.**

Львів, 29 марта 1917.

Вчора подали ми основи відокремлення Галичини, вигроблені Німецьким Національним Союзом, який домується ся, щоби цісарський патент перевів відокремлене Галичину на тих о словах що перед скликанням парламенту.

Як доносить "Nowa Reforma", польське коло принципіально нічого не має проти та кого плаву, однаке домується ся, щоби рівночасно в тім самім патенті справа відокремлення Галичини була вже в цілості погоджена, щоби отже цісарський патент містив сліду галицьку конституцію, означав не тільки політичне, але й економічне зідвошене краю до держави, управління важливу справу відбудови краю і захисні пляни розходяться.

Ся ві становищем польського кола, яке відкидає всяку провізорію і хоче дефінітивного погодження справи відокремлення Галичини в усіх подобицях. Патент, який погоджується би справу тільки тимчасово і заповідав би видання нового патенту, хибив би ціли. Польське коло повідомлює правительство про ся своє становище і має відбити в сї справі окрему конференцію з президентом міністрів.

Як, відомо, польське коло працювало над власним проектом відокремлення Галичини. Однаке, як доносить "Nowa Reforma", намір кола виступити в власним проектом узважими людовці, виступаючи в парламентарній комісії кола. Що правда, презе: кола Білінський вручив президентові міністрів якийсь проект, але не є проект кола, бо такий проект не існує. Ся еляборат презеса, уложеній з членами різних субкомітетів і познаній пізніше в цілості парламентарній комісії кола, яка зовсім не ганить ся на деякі постанови, втягнені в останній хвілі до того еляборату, прим. що до німецької мови.

Причина сецесії людовців, як виходить з "N. Reforma", лежить, здається ся, в непорозумінні на тлі виборчої ординації до галицького сойму.

## Події в Росії.

Перед проголошенням республіки?

СТОКГОЛЬМ (Прив. тел.). Тутешній кореспондент "Русского Слова" одержав з Москви діспечу, що небезпом має наступити проголошення республіки. Немає сумніву, що Росія рішено знести монархічний лад.

### Фінляндська армія.

БАЗЕЛЬ (Прив. тел.). Фінляндці ухвалили утворити національну армію, яка має зняти місце російської.

### Переведення царської родини до Англії.

СТОКГОЛЬМ (Прив. тел.). "Русская Воля" доносить, що царська родина, як тільки хорі діти подушають, буде перевезена до Англії під додзядом міністра Керенського. Недвіжиме має більшою царя, а саме добра, ліси і замки царські ймо вірно сконфіскувало провізоричне правительство на річ держави.

### Еверт і Гурко ув'язнені.

ЖЕНЕВА (Прив. тел.). Паризький "Pallit Journal" доносить про ув'язнення командантів армії Еверта і Гурка та перевезення їх до Петрограду.

### Військові комітети.

АМСТЕРДАМ (Ткб.). Після одного з тутешніх дневників "Times" дозвідується з Петрограду: Генерал Алексеев зарядив, що всі полки і інші більші військові відділи мають одержати комітет, зложений з офіцієрів і жовнірів, який має виступати як мировий суд в спірних справах на точці внутрішньої дисципліни. Ті комітети будуть підчинені комітетам, зложеним з офіцієрів і жовнірів, який буде існувати при генеральному штабі в головній кватирі різних фрон-

тів. Ті послідні комітети будуть також інформувати чинником для всіх військових коміанд.

### Принцеса Бруслова.

СТОКГОЛЬМ. (Прив. тел.) Принцеса Бруслова до армії звучить: "З Божою помочию Речі Світлі ступила да новий під час державного життя. Він великий хвілі пригадую Вам оболязок, щоб ви стояли проти неприятеля як сильний жур. Стоімо на становищі проти відвідного ворога і не вільно наці зрадити святу Росії".

Той приказ відчитано у всіх ротах. Бруслов сам є рішучим противником революції, однак він готов поводити ся лояльно.

### Петроградський гарнізон.

ПДТРОГРАД. (Райтер). З полків, які стоять в Петрограді, які взяли участь в революції, буде утворена армія, що постійно як гарнізон буде стояти в Петрограді.

### Наочній серед війон.

ПЕТРОГРАД. (Райтер). На зборах офіцієрів і жовнірів петроградського гарнізону та флоту Балтійського моря приято революцію з домаганням, щоби між офіцієрами і жовнірами настало братерська єдність. Зредагована в тій дусі адреса буде вислана до війск на фронтах.

Відпоручники правительства, що вернули з Ревеля, зложили дуже корисний звіт про настій серед флоту. Відколи міністер війн Гучков остеріг столиці про можливість німецького наступу, зголосивши ся численні офіцери до служби на фронті Рига—Двинськ.

На південно-західному фронті Бруслов осібисто відобразив від війск присягу для нового правительства. Жовніри занесли опіля генерала до кватир прикрашеної червоними написами: "За фронтом поборює династію, на фронті поборює неприятеля".

### Рада міністрів.

ВІДЕНЬ (Ткб.). Під проводом президента міністрів відбула ся вчера рада міністрів, в якій взяли участь всі члени кабінету.

### Протест сербського правительства.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) Льондонський дневник "Central News" доносить: Сербське правительство переславо всім державам нову іноту про варварське поведене і нарушене міжнародного права, якого допустили ся неприятелі в занятій області Сербії.

### Англія розширяє замкнену область.

ГАГА (Ткб.) Міністерство заграничних справ подає до відома, що англійське правительство оголосило, що від дня 1. квітня буде розширена морська область замкненна, Англією.

Шла чутка, що тут є свої люди, що вміють по ради та подані до власті написати; тут можна було прочитати або й даром дістати часописи або книжки, тут можна було й дещо цікавого почути. Не до вподоби привела декому ся популярність комісаріату.

Нечайна подія розв'яла однак дальші плани комісаріату, я що гірше, розбилася в многом разочарованій.

З відворотом союзних війск від Луцька примушений був комісаріат звинувати свою дільність та змінити місце осідання. Важкий сум налаг на душу тих, що мовчали збиралася по кімнатах книжки, брошюри та школінні прилади, щоби за кілька годин опустити може на засіданні місце північної праці. Розпрашаючи ся в "Батьківі" посадником Мартинцем та прочими тутешніми Українцями, пустили ся в дорогу до Коня, а звідси через Холм до Люблин, пересувалися дорогу в усіх трьох містах.

До Луцька Мишута.

## У. С. С. на Волині.

Культурна праця серед колишніх Українців.

Самі подібними способами ведеться початок роботи, освідомлюючи праця серед населення Володимирського округа, який відомий майже весь, у всіх його закутіах обіхано. Крім цього ставається комісаріат всіми силами облекшити долю населення, зосібна евакуованих, роблячи їх відставі своїх спостережень відповідні представлення до Начальної Команди Армії, яка многі з них, як справи реквізитів та достави кошт до війських робіт, погодила дуже приильно. Робота пішла ще живішим темпом, коли з початком май прибуло до помочи комісаріату вісімко нових стрільців, яких вислали на Волинь Команда Записного Куріння в порозумінні з корпусою командою.

В тім часі відбулося святочне отворення чотирокласової народної школи в Володимирі, яка єдна з тих часів на добре познання.

Сайдичить про те між ін. лист до комісаріату, написаний (трохи пізніше) управителемої сіль школи п. С. Сидоровичевим, в якім сказано: "Нехай мені, що стояла на підніжній школі, що мала зможні пізнати й почувати, вільно буде й менем зложити Вам сюди дорогою ширу поділку — як шире сердечко дитини, за Ваші речі старія коло Рідної Шко-

# ВИНА

Богослужебні  
- природні -  
- білі -  
самороднери

просимо безпролічно замавляти  
— до весняного транспорту —  
в посередництву

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ” ЛЬВІВ.

## Ревівія противольських законів в Пруссії.

ВЕРЛІН (Ткб). Палата панів радила надбуждати.

На початку засідання кн. Гінтер Шлезінг Гольштайн застеріг сі рішучо іменем правителів проти форми атаків, з якими виступлено в палаті послів проти палати панів.

Кн. Радивил вказав на вагу акту в 5. підлісті і висловив погляд, що справедлива політика внутрішня Пруссії супроти горожан польської народності буде «ати корисний вплив на відношення Пруссії до Польщі».

Кн. Драхенберг висказав вдоволене з приводу заяви попереднього бесідника та передказав, що Німеччина зробила добре, проголосувавши независимість Польщі. Поляки повинні знати, що Гданська прусської Польщі вони не зможуть. Однак треба буде внести закон про визнання та дозволити на науку релігії в польській мові і на уживані тієї мови на зборах і в створицях.

Заступник міністра внутрішніх справ Брайтенбаум подав іменем правителів до відома, що правительство вже застосовується над внесенням закону про визнання та призначення полекшії в уживаню польської мови. Приміненням кольонізаційного закону і признанням державної помочі Полякам, горожанам держави, буде дана можливість поселювати в ріднім краю. Правителів небавом будуть покінчені.

Бурмістр Познаня д-р Вільс згоджується становищем правителів, тільки заявляється про польської школи. Школа — мовляв — мусить остати німецькою. Можна би хіба дозволити на науку релігії в польській мові, але поза школою.

На тім покінчено політичну дискусію.

## Відізд німецьких дипломатів в Китаю.

ЛОНДОН. (Райтер). Німецькі урядники дипломатичні і консулярні в Китаю одержали пешпорти в цілі візду.

## Італія лякається ворожої офензиви.

ЛЮГАНО (Прив. тел.) „Popolo d'Italia“ пише: „Накликання наших дневників за помо-  
чю антиутріти проти сподіваної австро-німецької  
офензиви викликають у населення неоправданий  
перетрус. Що більше: мас ся вражене, що Італія  
без помочі своїх союзників не здібна нічого  
довершити. В краю викликає таке поведене  
вражене незрозумілої слабості та недостачі до-  
віра до власних сил, на які вони понижують  
Італію, коли представляється її як країн, що не  
здібні оборонити своїх границь. Але і ще  
одно вражене викликає таке накликання, а са-  
ме, якож би наперед хотіло ся віправдати іта-  
лійський генеральний штаб із заєвленістю  
неадеквату“.

## Робітницький страйк в Греції.

ЛОНДОН (Ткб). „Daily Telegraph“ доноси-  
ть з Атени під датою 26. с. м.: Нині рано по-  
чався страйк у всіх електрических централах  
Греції. Зеліні в місті і до Піреза здергали  
рук. Всі менші підприємства замкнені. У великій  
електрическій централі в Атенах страйкуючі усу-  
нули частину машин і не дозволили до праці нових  
робітників. Вечером ціле місто було спови-  
те пітьмою.

## Шеф англійського штабу в Італії.

ЛЮГЕНО. Агенції Стефані доносять: Шеф  
англійського штабу генерального Робертсон в  
товаристві кількох офіцерів отримав італій-  
ський фронт та відбув конференцію з Кадор-  
ною. Він інформувався подробно про італій-  
ську інтендантуру.

## Недуга посла М. Василька.

Відень, 27. марта 1917.

Стан здоров'я поса. Василька поволі та постійно поправляється. Запалене олегочно уступило, все ж таки час від часу навіщу ревонваленсента підвищена температура (можливо, що в звязку з теперішньою непогодою) і імовірно, що дзвінчий час не позволить йому кинути санаторію.

До недужого навідуться кожного дня богато знайомих і приятелів — особисто і лістами. Між ін. відвідав його в пятницю 23. с. м. німецький міністер країн д-р Бернгардтер і перебув у нього півтора години з іншім дзвінчим часом перебув у нього б. президент міністрів бар. Бек.

З нагоди своїх 49-их уродин зложив поса. Василько до рук проф. Боберського для Бової управи квоту 10.000 корон на покриття коштів українського стрілецького павільону на воєнній виставі в Пратері.

## Демонстрація за війною

В Петрограді.

ПЕТРОГРАД (Петр. Аг.). Волинський полк, якого виступлене рішило про судьбу революції, уладив демонстрації за війною, на яких однодушно висказано ся за веденем війни до повної побіди. Навіть радикальні елементи зможі робітників заявляють, що се конечне, що найбільше з тою ріжиницею, що вони не бажають анексії. Представники правителів, що вертаються з північного фронту донесли, що жовніри в неподільно рішенні не уступили ні паді народної землі. З Револіції Севастополя доносять, що серед всіх моряків замігна очевидні згоди. Всі кораблі готові до боротьби з ворогом.

ЛОНДОН (Ткб). „Daily Telegraph“ доно-  
сять з Петрограду дня 25. с. м.: Нині в неділю  
уладжено походи, в яких взяли також участь 3  
роти волинського полку. На прaporі полку ви-  
дів напис: „Нехай живе тимчасове правите-  
ство! Війна аж до кінця!“ В Думі виголошено  
промови, причім бесідники, що заявили ся за  
покінчені війни, жовніри окликами не дали  
скінчити.

## Німеччина бажає з російським народом мира почесного для обох сторін.

Прем'єра німецького канцлера в парламенті про політичне, військове  
і внутрішнє положення Німеччини.

Телеграма в. к. Кореспонденційного Бюро.

Берлін, 29 марта 1917.

На минішім засіданні парламенту під час другого читання статуту державного канцлера і уряду заграницьких справ, по промовах ряду послів, з яких соціально-демократичні поспіві звертали особливу увагу на події в Росії, висловлюючи потребу згоди з російським народом, — забрав голос державний канцлер Бетман Гольвег і сказав, що

## Історичні випадки

в Росії висуваються ся наперед події. На скільки можемо тут оцінити, цар Микола вів жервою власної трагічної вини. Прусія лучила в Росії традиційну працю, але в російській пануючій домі останнім представником давніх добрих відносин сувластиво Олександр II. Не тімлячи про столітні звязки, які лунали суціні держави, аї того, що обох країн не ділили суціні противності, цар що раз більше переходив на сторону антиутріти і в кінці попав у таку повну залежність від воєнної партії, що в історичних дніх в липні 1914 не послухав завику німецького цісаря.

Одно з улюблених легенд наших історіїв є те, що німецьке правительство підприяло реакційне антиутрітичне правління в Росії проти всіх визвольних рухів. Все перед роком я тут у парламенті сказав, що се тверджене не просто міншає ся в правді. Коли в 1905 р. Росія наслідком війни в Японію в описі революції була в поважних клопотах, німецький цісар рядив пареві на підставі своїх особистих привілеїв, щоб той не противився вже дозвіле управлінням народу в справі реформ, отже зробив щось програне, ніж говорить ся

Св. Синод в цілості уступив. Небавом було утворений новий З усіх кругів неросійсько-людності держави надходять ситуаційні маніфестації за новим правителівством.

## Військова реформа.

ПЕТРОГРАД. (Петр. Аг.) Президент Думи Родзянко сказав, що до хвилі скликання конституції Дума є речницею опінії краю.

Кількох членів Думи, які відішли від фронту, сказують, які вражені віднесли в разом з жовнірами і офіцієрами. Всі стверджують, що дуже який панує в армії, сбідчить про велику хоробрість. Жовніри і офіцієри є переконані про безумовну конечність дальніх ведення зазятої боротьби з непріятелем. Ген. Руссій в разом з Родзянком сказав, що на північному фронті наше повинні порядок і дух армії з аномальністю.

АМСТЕРДАМ. (Ткб). До „Algemeen Handelsblad“ доносять з Петрограду, що комісія реформи армії згодила ся на отримані три токи, які мають творити основу реформи: 1) зменшення прав старшинства в інженеріях в начальницькій команді і генеральному штабі, 2) вільний вибір під-офицієрів із безпосередніми начальниками, 3) особиста відповідальність начальників за вибрані ними під-офицієрів.

Депутації жовнірів і офіцієрів прибувають що дні від фронту їх заявляють військові комісії Думи, що відішли мають наїлонну волю вести далі війну аж до рішучаючої побуди.

Англійські офіцієри звідлії залогу в Царському Селі і школу ізди Ім. Микола і висловили свій погляд на реформу російської армії на зорі англійської армії. Французькі і італійські офіцієри звідлії різні полки в тім самім напрямі.

Президент Думи Родзянко видав до ділничів і селян відозву, щоб вони обробили всю землю, яку мають, щоб можна було заспоготити потреби армії і краю.

## Політическі ополченців ур. 187- 1891.

ВІДЕЛЬ. (Ткб). Завтрашні „Wiener Zeit.“ помістить оголошення, яким покликують ся до служби тих, яких призначено при останнім перегляді за здатніх, а саме річники 1891—1878 на 16. цвітня, а річники 1877—1872 на 2. квіт.

для легко зрозумілих цілій. Цар пішов кинуто дорогою які се відповідали його інтересам його краю аї нашого краю. Адже в Росії, занятій внутрішнім перебудовою, не буде би місця на багатліді експланійні змагання, які в кінці довели до сеї війни і так сильно обтяжили давніше правительство, що навіть трудно здобути ся на природне людське співчуття для скіненого пануючого дому.

Яким шляхом підуть справи далі, сього ніхто не може передсказати. Для нас становище супроти російських подій є ясно означене. І дальше будемо держати ся принципу не відшукати ся до внутрішніх відносин чужих країн. Незрізливі нам розпускають усім способами поголоску, що Німеччина хоче здійснити узискану свободу російського народу, що німецький цісар бажає привернути панований цар над поневоленіми підданими. Сі видухи є брешнє в очернені, що зазувають в цілі націонів. Як російський народ уладить свій дім, се виключно його власна справа, до якої ми не вміємо ся. Ми бажаємо, щоб відносини в Росії та угорили ся, щоб Росія стала сильною опорою світу. Коли новий лад причинить ся до уваження зближення обіх народів, які потребують добрих сусідських відносин, то повинна ся зрадистю. Досить матерії ся ми від помилок давньої Росії, які покривали убийчий замах Сербії на Австро-Угорщину, які в грудні 1916 р. перша з наших непріятелів в насилі відкинула наше мирове предложение. Російський народ, який певне не бажав сеї війни, може бути спокійний, що не будемо яким небудь способом вмішувати ся. Бажаємо тільки, щоб як найшвидше могти знов жити в них у мирі (оплески), — в мирі почесний для обох сторін-

**Німеччина й Америка.**

Далі канцлер висловив, що в сих днях збереться представництво Америки на надзвичайному конгресі, скликаний президентом Вільзоном для рішення про мир і війну. Німеччина ніколи не мала наміру атакувати Америку і нині такого наміру не має. Вона не бажала війни з Америкою. В справі війни підводними човнами пішла на уступки в надії, що Америка застивить Англію. Берегти при блоакі гуманітарних і міжнародних прав. Ту блоаку також В'льсон і Лянсінг призначили недільною. Ак коли надія завела, оголошено необмежену війну підводними човнами. Коли Америка скоче збільшити пролив крові, то відповідальність не впаде на Німеччину. Німецький нарід не має які ненависті до Америки.

**Німеччина й Китаї.**

Що до зірвана дипломатичних зносин з Китаєм, то не ходить тут о власне рішене китайського правительства, але о ділане під настіком неприятеля Німеччини. По війні Німеччина зможе відбудувати в Китаї те, що тепер внищено, і та коштом неприятеля.

**Про новинки положення**

канцлер сказав: На східній фронті не вводять в рахунок більш операцій, які виключає сама пора року. На західній фронті відворотні рухи доконують ся пляново і всуп'є до зростаючої з дня на день операційної свободи.

Цілий нарід буде за се відчайний війську і начальній команді Гінденбурга і Людендорфа. На інших фронтах держимо ся з неслабнучою вітровалістю.

Переходячи до

**внутрішніх оправ**,

канцлер признає потребу реформ, а окрема виборча реформа до пруського сейму і ландтагів, що деякі реформи можна буде перевести швидше, ніж думало ся перед тим. Та перше всего треба працювати для щасливого закінчення війни.

**НОВИНКИ.**

Львів, 29 марта 1917.

— З Наукового Товариства ім. Шевченка. За сіданні комісії для історії стужки відбудеться сьогодні, 30. марта, о год. 5 попол. в таким порядком: 1) Програма праці комісії. 2) Др В. Шурат: Скарбець Ставропольї XVIII в. 3) Комуникати.

— «Франко про себе і про нас»—відчит на сю тему виголосить з рамені «Союза Українок» артист-мальтер Іван Труш в суботу 31. с. м. в год. 1/2 по пол. в великій сали Музичного Товариства ім. Лисенка.—Вступ 1 К., 60 сот. і 20 сот.

— Віді читальні «Прогресії» городецького підмістя у Львові скликуся на день 1. цвітня с. р. звичайні загальні збори членів читальні на 5. год. по полуничні з отсім порядком нарад: 1) вибір уступаючого виділу, 2) вибір нового виділу, 3) вибір контрольної комісії, 4) внесення і запити. На случай недостаточного числа членів відбудуться ті збори о 6. год. вечором без огляду на число членів. Виділ читальні звертається до українського населення того передмістя з зазивом численно висувати ся в члени читальні. В читальні відбудеться ся наука для неграмотних безплатно що неділі від 4—7 годин вечором під управою ем. управителя народної школи.

— Жертва. П. Андрій Волошак, поручник-інвалід у Празі, зложив на мої руки 100 кор., з чого призначив 50 кор. на стипендійний фонд ім. Ів. Франка для письменників і 50 кор. на Фонд Української Академії Наук. Гроші передав я до каси Наукового Товариства ім. Шевченка. — В. Гнатюк.

— В діяччі Др Юлій Олесницький, адво-кат в Станиславові, і др Іван Зілинський, професор академічної гімназії, оба на найдальшій цивільній терені вісімнадцяти, відзначенні вже минулого року золотим хрестом заслуги в короную на ленті медалі хоробрости, одержали нові відзнаки: перший два похвали від «Археесберкоштандту», а другий найвище похвальне признання «Signum laude».

— Венір казені для дітвори уладити «Союз Українок» в неділю дні 1. цвітня в салі «Бесіди». Початок о год. 4. пополудні. Вступ для дітей 50 сот., для дорослих 1 К. Буфет повний солодощів. Приходіть всі гости!

— Проти античним предметам виміни. Дні 15. цвітня с. р. стане обов'язувати цісарський розпорядок, яким будуть доповнені приписи про античні предмети поживи, зокрема про т. зв. панношкову торговлю. Торговля поживою буде

доволена тільки тим, що після 15. цвітня с. р. одержати на те дозвіл від політичної влади державної. Підбиване цін на загал буде перевістю карним арештом від 14 днів до 6 місяців в полученню в гривні до 20.000 К.; за провину буде кара строгого арешту від 2 місяців до 2 літ в гривні до 200.000 К., за вільчи кара тяжкої вязниці до 3 літ в гривні до 500.000 К. У всіх случаях кара получена є також з правними наслідками обману (утрати титулів, наукових степенів), а до того особи карані за злочин будуть поставлені під поліційний дозир.

**ОПОЗИЦІЯ.**

Петрівця 30. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Алексія ч. Б. — римо-кат.: Валерія.

Захід: греко-кат.: Кирила еп. арх. римо-кат.: Корнелія.

Український Народний Театр Т-ва «Бесіда» у Львові під управою К. Рубчакової. Салія Т-ва Ім. Лисенка при вул. Шашевича 4. 5.

В суботу, дні 31. марта 1917 «Жідівка ви хрестка», драма на 5 дій Тогочного. Початок о год. 7. вечором.

В неділю, дні 1. цвітня 1917 «Маруся Богуславська» побутово історична драма на 5 дій М. Старицького. Початок о год. 7½, вечором.

В приготованню «Марта Боруля» комедія на 5 дій Карпенка Карого.

Білети раніше набути можна в «Народний Торгові», в день представлення при касі в/д год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечором.

**ВОЕННІ КОМУНІКАТИ.**

Австро-Угорського ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 29. марта 1917.

**ВІНА НА СХОДІ.**

Крім значної діяльності наших вивідних відділів нема нічого оговости.

**ВІНА З ІТАЛІЄЮ.**

На височині Красу атакуючі патрулі полку піхоти ч. 04. на захід від Ямінци вдерлися до неприятельських ровів, полонили 70 жовнірів і здобули 2 машинові карабини.

Наші летуни кинули бомби на італійські обози коло Подсаботіна.

**ВІНА НА БАЛКАНІ.**

Не було зміни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гаев.

з НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 29. марта 1917.

**ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.**

Між Ленс і Аппа значна гарматна боротьба, яка вела ся також вночі. В перепалці, яка синчилася ся вчора досвідом коло Кроазіль і Екур Сен Мен, на північний схід від Бапом, Англійці крім богатих поляглих наслідком наступу наших передніх сторожі втратили в полоненіх 1 офіцера Й 54 жовнірів. В Шампані кілька французів наступів зроблені протягом дня в шільді відніскані втрачених ровів, скінчилося нічим, при чим Французи понесли значні втрати. На лівій березі Мози наш оборонний огонь ударивши у черга на гору 304. Нині рано зломано огнем, а в одній місці протинаступом наступ, до якого Французи рушили на широкім фронті.

На схід від Вердену наші летуни скинули 2 привязані бальони. В воздушних боях і обороннім огнем скинено два неприятельські самолети.

**СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ**

Загалом супокій.

**БАЛКАНСЬКИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.**

Не було зміни.

Перший квартермайстер ген. Людендорф.

**НАДІСЛАНЕ.****КУРС ДЛЯ РІЛЬНИЧИХ СЕКРЕТАРІВ**

Філія «СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ»

уладнус

Кредит Товариство господарське «Сільський Господар» у Львові в дніх від 9. до 12. цвітня 6. р.

Зголосити слати телеграфично на адресу «Сільського Господаря», Львів, вул. Зіморівича 4. 20.

Близші інформації подані в «Ділі» в дні 29. марта с. р. ч. 73.

VII 1-3

**ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.**

Онуфрій Паніків,

I. R. 75, поміжкою своєї

жінка Мотри, евакуованої в Яремчу, поз.

20-4-4

Корнелія Бугай, Гелброт 221, Int. Валі IV, кварт. I, шу-рокувань було до 7 п. улазів з шкодр. 212 1-1

Стефан Стефанівський, в Івано-Франківську, тепер в світі Зеленівівів брат Е. Врендер, поет Hafer, позує зі своєю жінкою Тетяною і дітьми Наташкою, Марією, Федором і Іваном і просить о паскузу виступу.

210 1-2

**Оголошення.**

Нові ліоси Австр. Червоного Хреста мають бути вільсомськими в прізупі 40 лт. Голова ви-грани 200 тисяч корон. Найдовше тягнені 1. червін Поручено ті ліоси за горизону по 15 (зраз в податки і присадибно) краї на сільські сільгрупи по 5 ліос. Перша рата в сільські сільгрупи 10 кор. даліші рати по 6 кор. Для більші Schütz i Chajes, Львів, пл. Маріївська 7.

VIII 23-

**МЕЕ**  
вони в родині, таї мусить виступи звітою  
I. Прачина на усерджені. Хто в ро-  
дину покликаниго. II. Всім зас-  
ленці. III. Права інвалідів. Додаток  
на відміну. Родина Івана діл. Попеч  
ін. офіціїв. IV. Права сільські і са-  
стя. VI. Додаток в запоміні для інвалідів і з-  
яїв поховань. «Інформаційний малюнокъ». Шість ві-  
друскило 1 шт. 40 лт. К 330. «Іванівський  
напів» 33 лт. 12 лт. К 250.

Висилати також: Оскар Ульд, «Софія без таєм».  
Книжка чудових і листецьких ономасій з літаком Укр. видавництва «Нова культура». Шість відсіків К 170.  
и поруч. перес К 2—. проспект на згадку.

А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ. Львів, вул. Карпінського ч. 19.

109 1-10

**ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНИК****НАША ДУМА**

владив АНТІН ГАПЯК.

(Друге видане спрощене і побільшене)

**182 пісні.** **200 коломиць.**

Пісні поділені на шість груп:  
I. Патріотичні і політичні (21 пісень).

II. Історичні (19 пісень).  
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чу-  
мацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень),  
г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18  
пісень).

IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).

V. Любовні (64 пісні).

VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співника прикрашую гарна вінєта, виготовлені арт. малярем Бушманським до першої сторони образець «Візит Б. Хмельницкого до Київа» (відбитка звісного великого кольорованого образу аргентиста маляра М. Ісаюка) та кромі цього при початку і при кінці кождої групи, уміщена гарна відповідно до ілюстрація.

Ціна співника «Наша дума» К 280  
(спрощен. в половині К 450).

Сей великий Співник можна набути також від  
мими частинами.

а іменно: часть перша п. 3:

**,Наша слава“**

у якій поміщені пісні патріотичні і подільчі,  
історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співник «Наша слава» коштує К 140.  
частина друга п. 4:

**,Наша пісня“**

містить пісні любовні і коломицькі. Співник  
«Наша пісня» коштує К 140.

Хто не може набути великого співника  
«Наша дума» за К 280, нехай замовить собі  
співник «Наша слава» або співник «Наша слава»

за К 140.

На звичайну пересилку поштову треба дати 30 сотинів а на поштучну 65 сот.

Замовлення і рівночично гроши треба заслати під адресою:

Канцелярія тов. „Прес-віта“

ЛІВІВ, Ринок ч. 10.

З друкарні «Діло» Лівів, Ринок ч. 10.